ВИСТАВКА
ТВОРІВ ХУДОЖНИКІВ МОСКВИ та ЛЕНІНГРАДА У ЛЬВОВІ

N6988
.V892 1940

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ СПІЛКИ
РАДЯНСЬКИХ ХУДОЖНИКІВ СРСР
ВСЕКОХУДОЖНИК
ВИСТАВКА „ІНДУСТРІЯ СОЦІАЛІЗМУ"

ВИСТАВКА
ТВОРІВ ХУДОЖНИКІВ МОСКВИ та ЛЕНІНГРАДА
У ЛЬВОВІ

1940 РІК

Frick Art Reference Library

І-ша газ. друк. Львів. Зам. № 952. Т. 500.
К Р 324.

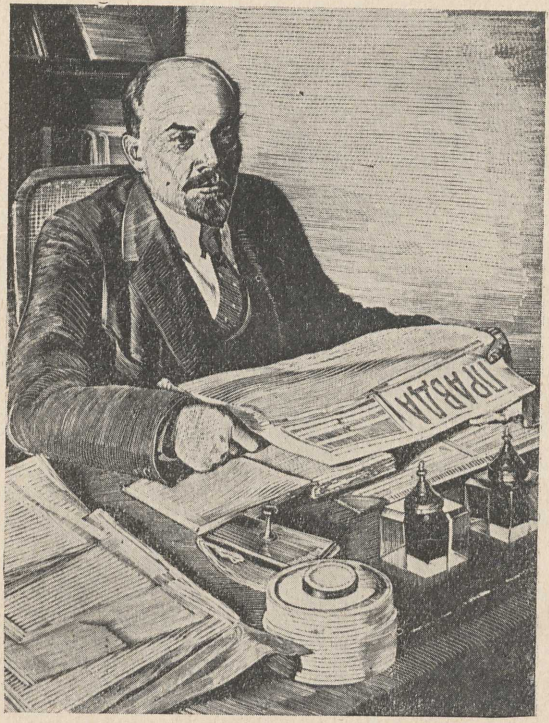

П. Н. СТАРОНОСОВ. В. І. Ленін. Грав. на дереві

М. В. МАТОРІН. Й. В. Сталін. Ліноград.

ПРО РАДЯНСЬКЕ МИСТЕЦТВО Й ПРО ЛЬВІВСЬКУ ВИСТАВКУ

Вже перші пожовтневі виставки таїли в собі виразні риси народності радянського мистецтва. Офіційні стіни зал і салонів виявилися для нього тісними. Художник, що разом з народом підняв бойовий червоний прапор революції, вийшов на площі і вулиці, щоб поширити аудиторію, щоб новому, багатоміліонному глядачеві відкрити доступ до своєї творчості.

Володимир Маяковський — один з найталановитіших поетів нашої доби, поет, що, як непересічний художник працював олівцем і кістю, в ті дні говорив:

„...Доволі грошових істин.
Із серця все старе витри.
Вулиці — наші кісті.
Площі — наші палітри.

Образ, рисунок, карикатура перекочували з тепличних кімнаток на вільне

1140844

повітря: на стіни хат, тини, вуличні таблиці й вітрини. Навколо таких виставкових експонатів юрбилися люди й сперечалися про ще неокреслені шляхи нової естетики, а художники декларували свій творчий символ віри. Здійснилося слово революційного поета: мистецтво вийшло на вулицю, щоб раз назавжди і міцно злитися з народом.

Образотворче мистецтво ввійшло в побут громадського життя народу. Кращі художники країни прикрашали вулиці, площі й парки, будинки, мости, колони демонстрантів у дні масових революційних свят. Вітрини торгових вулиць перетворювались в експозиційну площу для творів мистецтва. Тут виставлялися нові твори малярства, графіки й різьби, театральні макети й костюми, речі побутового мистецтва, проекти нових будинків.

Почуття й думки народу вилилися органічно в мережу мистецтва, а мистецтво стало кровною справою самого народу.

Коли закінчилася громадянська війна, народжена в героїчній боротьбі Червона Армія перейшла на мирну учобу і повернулася до мистецтва. На шляху розвитку радянського образотворчого мистецтва, якраз Червоній Армії та її вождю

К. Є. Ворошилову належить окреме й досить почесне місце. В країні знайшли велике поширення ювілейні виставки Червонсї Армії й Флоту, а навколо них об'єднувалися кращі майстри старшого покоління й талановита молодь, що часто й починала з цього свій творчий шлях. Тут, на цих виставках, радянські художники особливо гостро відчули нового глядача, що вимагає від картини не абстрактної краси, а наочно висловленої високої ідеї, думки, почуття, викликаних життям, правдою, реальністю. Тут, на тих виставках, появилися картини, рисунки й скульптурні твори на теми історичних днів 1917 року й героїчної боротьби в роки громадянської війни, творчих буднів нашої країни та її нових людей. Художник навчився спостерігати життя й свої спостереження — справжній автентичний подих життя — вкладати в кожний твір.

Народ полюбив мистецтво й сам почав виступати в його творах. Організувалися об'єднання художників-самоуків, гуртки й студії самодіяльності, будинки народної та дитячої творчості і т. д. Широкою популярністю користуються періодичні виставки народної образотворчості молодих художників, червоноармійської самодіяльності і т. д.

В таких умовинах плодотворно роз-

квітає самостійне і професіональне мистецтво народів СССР — національне формою й соціалістичне змістом (національне дуже багатообразно; то як особливий декоративізм, то в самому розумінні композиції, то в специфічній умовності малярської, колористичної розв'язки картини і т. д.).

В радянській країні практикуються огляди-декади національного мистецтва, що в них беруть участь і митці. Так, підчас декади українського мистецтва в Москві, виступили з великою виставкою художники України. Так само показали себе художники Грузії, Узбекістану, Вірменії, Киргізії, Білорусії та інших братніх республік.

Інтенсивним мистецьким життям живе наша країна. В час, коли пишуться ці рядки, в одній тільки Москві, не рахуючи декількох великих музеїв, розгорнулись виставки: народного художника Азербайджану — А. Азимзаде; виставки орнаменту; „Сталін і люди радянської країни"; „Індустрія соціалізму"; посмертна виставка художника Н. А. Клодта; виставка ілюстрацій Д. А. Шмарінова до творів Достоєвського. І все це влітку, коли багато художників, що закінчили роботу на Всесоюзній сільськогосподарській виставці, поїхали відпочити, інші поїхали на

літні етюди, треті збирають матеріали для великих картин, задуманих ними на ювілейні виставки „Наша батьківщина", „Історія ВКП(б)" та інші, що мають бути.

З цими фактами зустрілися організатори Львівської виставки. Одні художники виїхали, а в майстернях других не було закінчених речей, бо частина їх творів перебуває на різних периферійних виставках, а частина намічена для експозиції на індивідуальних і групових виставках, що їх влаштування буде проведено найближчим часом. Тому то на виставці не могли бути репрезентовані деякі художники Москви і Ленінграду, навіть і такі, як Б. В. Йогансон, М. І. Авілов, К. Ф. Юнг, В. В. Лебедєв, М. В. Нестеров, П. Н. Радімов, І. І. Машков.

Проте й обмежена в своєму складі львівська виставка досить повно знайомить глядача з усіми найбільш типовими явищами нашого мистецтва і частково з художниками найбільших центрів країни — Москви і Ленінграду.

Понад сто художників репрезентовано на львівській виставці. Поміж ними — представники всіх тих поколінь, що характеризують художні кадри нашої країни. Оповідання про них, це насправді оповідання про радянського художника взагалі.

В перші пожовтневі роки формалістична палітра була прапором для багатьох художників, а художня школа, що готувала кадри, була захоплена цими художниками. В противагу „лівим" напрямкам розквітав безкрилий натуралізм, але життя, вже з тих років приєднавши мистецтво до всенародного руху, невпинно вносило корективи в творчість усіх художніх напрямків. Народ вимагав мистецтва достойного нашого великого часу, визнаючи тільки такі твори, які прикрашують життя, облагороднюють душу, кличуть вперед. І радянські художники прекрасно зрозуміли, що велике мистецтво замкнене не в естетичних побренькуваннях та формалістичних вигадках, а в життєвій правді художніх образів.

В скарбницю радянського мистецтва вклали свій величезний досвід, знання й майстерність художники старшого покоління, І. З. Грабар, Е. Е. Лансере, Н. П. Ульянов, П. П. Кончаловський, Д. С. Моор, К. Ф. Богаєвський, І. І. Бродський та інші. Не дивлячись на те, що 1917 р. вони були вже цілком зрілими митцями, в умовах радянського життя їх творчість розцвіла новою молодістю. Збагачуючи й навчаючи художній молодняк, вони одночасно багато навчилися від своїх учнів і, насамперед, окрилилися почуттям творчого

оптимізму, радісного мальовничого сприймання оточення, глибокого пізнання світу. А чимала частина художників тільки після революції вступила на професіональний творчий шлях, дуже скоро досягнувши заслуженого, народного признання. До цього покоління художників слід віднести репрезентованих на виставці А. М. Герасімова, С. В. Герасімова, М. М. Черемниха та інших. В радянському художньому учбовому закладі навчалися наші митці, що тепер самі керують шкільними майстернями і користуються широкою популярністю. Такий, наприклад, багатосторонній в своїй творчості А. А. Дейнека, що виступає як графік, плакатист, маляр, монументаліст і скульптор.

Серед художників того покоління більшість оформилася в радянській школі: Б. Г. Одінцов, К. Г. Дорохов, Г. Г. Ніський, Ф. П. Решетніков — учасник арктичної експедиції легендарного криголаму „Челюскін", Т. Г. Гапоненко й десятки інших. Інші художники проходили крізь довгі випробування в різних галузях мистецтва. Напр. В. П. Єфанов, рівнобіжно самоокресленню як художника, мандрує з трупою по різних волжських місцевостях, вчиться в театральному технікумі, на протязі трьох років шукає себе в теат-

ральному мистецтві. Також О. Д. Яновська, спочатку захоплюється музикою, балетом і літературою.

Професійну армію художників заключає молодь, яка тільки в останні роки кінчила школу й талановитою роботою завоювала собі видне місце: А. П. Варновицька, Д. І. Рубінштейн, та інші.

Всіх радянських художників — різного віку й школи, об'єднує одне почуття, одна воля, один і той самий міцний струм соціалістичного й реалістичного мистецтва...

„...І йому рідними стали
Всі народи — земний світ,
І його прозвали Сталін,
Для того, що він стальний,
Для того, що світ прекрасний,
Ним запален, мов весна..."

Ці почуття народної пісні висловлюють не тільки поети, але й художники кісті, олівця й різця. Радянські художники високо підняли прапор соціалістичного реалізму — мистецтва справжнього, народного.

Радянське мистецтво молоде й радісне, як життя народів нашої багатонаціональної батьківщини. Ця особливість є його основною прикметою. Радянський художник живе живими почуттями народу й творить для народу.

З цього родиться ідейна цілеспрямо-

ваність радянського мистецтва й естетичне кредо радянського художника. Багатообразність народних почувань перейшла в різноманітність художніх образів, в змагання мистецтва до високого й благородного, виразилася в новому розумінні краси й моралі, в соціалістичній естетиці. Багатство творчих шукань залежить від індивідуальних особливостей художника, невіддільне від монолітності й естетичного спрямовання всього радянського мистецтва, від ідейності цього спрямовання, що служить цілям комуністичного гуманізму.

Тому живий подих радянської людини віддається однаково і в величній темі материнства (А. А. Дейнека, Т. Г. Гапоненко, Л. І. Аронов) або щасливого дитинства, (К. Г. Дорохов, Б. П. Єфанов, О. Д. Яновська) і в пейзажі, то глибоко ліричному, то знову індустріальному (Н. М. Ромадін, Н. П. Кримов, В. К. Бялиницький-Біруля) і в простому інтеріері чи натюрморті (І. Е. Грабар, С. В. Рянгіна, Н. Н. Кончаловський), і само собою зрозуміло, з найбільшою силою воно відчувається в багатьох портретах і жанрових картинах.

Гуманізм, властивий радянському соціалістичному мистецтву, органічно вплітається в мережу художнього твору,

підчинюючи від його образу до елементів композиційних і малярських.

Турботу про дітей і про жінку-матір, наприклад, Гапоненко спостерігав на селі. Ця турбота проявляється в низці організованих заходів, таких, як ясла і привіз дітей в обідній час на місце польових робіт. Це підказало йому й сюжет і образ, і навіть саму назву: „На обід до матерів". Художникові вдалося висловити в картині нове ставлення до буденних явищ життя, до реальних його фактів, вдалося не як сторонньому глядачеві, а як активному учасникові зображуваного: ліричне тепло і мякість єднаються в картині з малярською і формальною майстерністю.

Можна висловитися проти до деякої міри зайвої „красивості" в іспанській піонерці Єфанова, але й вона надолужує глибиною й правдивістю створеного художником образу. І не випадково, зразу названа „іспанською дівчиною", вона була перейменована: „На новій батьківщині". І куди сильніше в цій назві розгортається ідейний задум картини осиротілої іспанської дівчинки, що найшла дружній і рідний прийом у нашій країні. Кролик на руках у дівчинки тільки поглиблює трактування картини. Він організує й диктує композицію, одночасно підказуючи характер мазків у розв'язці тла.

Також втілене ліричне сприйняття природи, а не поверхове зображування її на полотні, відзначують і „чисті пейзажі" Купріна, Ромадіна, Бакшеєва та інших.

Проблема образу для радянського художника зробилася альфою й омегою конкретно-чуттєвого вислову сюжету, думок, настроїв, ідей, з яких складається художній твір. Уже в самому розумінні образової розв'язки теми закладене намагання до розгорнутої передачі почувань, до образотворчого сповідання. Візьмемо для прикладу працю Ф. С. Шурпіна (1919 рік). Молодий художник (він народився 1904 р. і закінчив художню школу в 1930 р.) оглядав село, в якому провів дитинство. Тут він бачив і коваля, полюбив природу, пізнав людину. Тут, хлоп'ям, слухав він оповідання старших учасників героїчних боїв в дні громадянської війни. Раз назавжди зберіг він тепле й романтичне почуття до тих людей, що розкрили йому дорогу в школу, в життя. Пильні шукання образу були тільки реалізацією живих і глибоких почуттів художника. Декілька років праці (пейзаж, типаж, композиційні варіанти) привели його до великого монументального полотна — до картини з доби громадянської війни. Другий молодий художник А. Б. Бубнов (рік народження 1908) в зго-

ді з своїми індивідуальними нахилами, йшов у своїй творчості від задуманого образу до огляду життя, в ньому черпаючи краски й зміст, що творять картину: так повстали його „Октябрини". Любов до природи, до людей колгоспного села окреслюють образи А. А. Пластова в його картинах, оповідають про радянське село. Художник закінчив школу в дореволюційний час, але багато років працював у затишку рідного села і тепер велику частину року проводить в умовах селянського життя. Життя радянського села й радянський колгоспник, з усіми його радощами й турботами, дорогі й близькі художникові.

Пластов, в образі колгоспного листоноші, дає ціле оповідання про нове в житті радянського селянина.

Ці приклади ще можна було б доповнювати. Прагнення до тематичної картини, до якої виявляє зацікавлення радянський глядач, характерне для нашого художника, що стоїть на позиціях соціалістичного реалізму.

Центральна дієва особа радянської картини — це людина, її праця, її психологічне розкриття. Чи зображує В. А. Васильєв „Повернення з прогулки", В. Г. Одінцов „Вибори до Верховної Ради", Ф. А. Модоров „Канал Волга—Москва",

М. Е. Грабар „Селян-ходоків у В. І. Леніна", Е. Я. Арнольд „Доярку", Ф. П. Решетніков „В обозі челюскінців" і т. д., і т. д. радянський художник змальовує нову людину, свого сучасника, скромного героя соціалістичної дійсності. Тому то часто грані поміж тематичною картиною і портретом стираються, стушовуються. Важко сказати, коли картина переходить в груповий портрет, а портрет являється насправді картиною. Таж „Втузівка" К. Г. Дорохова може бути також добре віднесена до портретного жанру як і до картин, а портрет піаніста Софроницького роботи Т. П. Кончаловського може бути названий і картиною про радянського музику. Такі є й роботи О. Д. Яновської „Дівчина з китицею", В. В. Почиталова „Материнство", С. В. Герасімова „Фронтовик" та інші. Таж сама велика тема людини й гуманності виявлена в кращих радянських пейзажах, що в тому смислі є змістовними картинами, які оповідають про нове відношення до природи, про нове її сприймання. Такі ж є й романтичні пейзажі К. С. Богаєвського і ліричні сприймання природи Н. М. Ромадіним, і поетичні огляди Н. П. Кримова, В. Н. Бакшеєва, В. К. Бялиницького-Бірулі й інших.

Навіть анімалістичні рисунки Д. В. Горлова, мальовничі „натюрморти" П. П.

Кончаловського, сатиричні „узагальнення" Д. С. Моора, М. М. Черемниха, Кукриніксів — своєрідного творчого братання трьох молодих художників (В. М. Купріанова, П. Н. Крилова, Н. А. Соколова); навіть їх так дуже різнохарактерні роботи відзначаються тією ж гуманістичною якістю радянської картини, того людського відношення до зображуваного, розкриттям нового, питомого нашому часові, нашій добі...

Звідсіля й велика тяга радянського художника до історичних тем, до історичного малярства, що розкриває й далеке минуле й недавнє вчора і знаменне сьогодні.

При тому історія втілюється в різні образотворчі жанри: тематична картина (напр. „Селяни-ходоки у В. І. Леніна" І. Е. Грабаря, „1919 рік" Ф. С. Шурпіна, „Прощання народу з тілом В. І. Леніна" С. С.), пейзаж (напр. „Будівництво Палацу Рад" Б. Ф. Рибченкова, „Червонокрилий Гігант", А. А. Дейнеки), портрет (роботи В. Н. Мєшкова, А. М. Герасімова, А. В. Фонвізіна) та інших. Радянський художник виступає як історик, все частіше й частіше звертаючись до монументальних форм зображення.

Навіть у станковій картині проявляється деяка монументальність, величність

у самому оповіданні, в картинному трактуванні теми.

Елементи монументальності можна найти майже в кожній картині, згаданій вище. Але радянському художникові припала й честь створення самостійного, монументального мистецтва.

На львівській виставці представлено тільки декілька робіт монументального характеру (вірніше нарисів для них), але вони в достатній мірі характеризують і цю ділянку творчої діяльності радянських художників: тут і нариси для розмалювання Казанського палацу в Москві, роботи старого майстра, академіка малярства Е. Е. Лансере і нарис-панно для головного павільйону Всесоюзної сільськогосподарської виставки групи молодих художників — А. П. Бубнова, Т. Г. Гапоненка, Д. А. Шмарінова, і ескізні роботи Г. К. Савіцького, що теж послужили йому матеріалом для панно в одному з павільйонів виставки.

Всесоюзна сільськогосподарська виставка виявилася для багатьох художників школою монументального мистецтва, яке треба буде прикласти в нескінченно більшому маштабі на будівництві Палацу Рад, на будівництві, в якому художникові доведеться розв'язати безліч декоративних завдань, розповісти про минуле й сьо-

годнішнє братніх народів соціалістичної батьківщини та в образотворчому мистецтві показати його майбутнє...

Радянський художник уже довів, що він зрозумів і здійснює мудрі й проникливі слова свого далекого попередника, художника французької революції Луї Давіда, слова, виголошені ним у Конвенті 29 березня 1793 р.:

„Кожний з нас повинен дати батьківщині звіт з талантів, що він їх дістав від природи. Якщо форма різна, то мета повинна бути одна й та сама для всіх. Справжній патріот повинен з усією дбайливістю користуватися всіми засобами для просвічення своїх компатріотів і постійно показувати їм прояви високого героїзму і добродіяння".

Радянське мистецтво в усіх своїх кращих проявах прагне до того, щоб дати якраз цей доказ громадянського патріотизму і гуманізму.

Л. Гутман

МАЛЯРСТВО

1. АДЛІВАНКІН С. Я. Москва. На площі трьох вокзалів, 1940 р.
2. АРНГОЛЬД Е. І. Доярка, 1939 р.
3. АРОНОВ Л. І. Материнство, 1938 р.
4. БАКШЕЄВ В. М. (м.), заслуж. діяч мистецтва. Дорога, 1939 р.
5. БАКШЕЄВ В. М. (м.), заслуж. діяч. мистецтва. Весняний день, 1940 р.
6. БЕЛЯНІН М. Я. Осінь, 1939 р.
7. БОГАЄВСЬКИЙ К. Ф., засл. діяч. мистецтва. Старі вежі, 1938 р.
8. БОГАЄВСЬКИЙ К. Ф. Азовсталь, 1936 р.
9. БРОДСЬКИЙ І. І., засл. діяч мистецтва, орденоносець. Портрет депутата Верховної Ради СРСР Героя Радянського Союзу А. Б. Юмашева, 1937 р.
10. БОГОРОДСЬКИЙ Ф. С. Дочка рибалки, 1930 р.
11. БУБНОВ А. П. „Октябрини", 1936 р.
12. БУБНОВ А. П., ГАПОНЕНКО Т. Г., ШМАРИНОВ Д. А. Ескіз панно головного павільйону сільськогосподарської виставки, 1939 р.
13. БЯЛИНІЦЬКИЙ-БІРУЛЯ В. К. Літній вечір, 1939 р.
14. БЯЛИНІЦЬКИЙ-БІРУЛЯ В. К. Зелений травень, 1939 р.

15. БЯЛИНІЦЬКИЙ-БІРУЛЯ В. К. Озеро Вудьявр, 1936 р.
16. ВАНЕЦІАН А. Б. Паровоз „Йосиф Сталін", 1937 р.
17. ВАСІЛЬЄВ В. А. Повернення з прогулки, 1938 р.
18. ГАПОНЕНКО Т. Г. На обід до матерів, 1935 р.
19. ГЕРАСІМОВ А. М., засл. діяч. мистецтва, орденоносець. Портрет депутата Верховної Ради СРСР архітектора В. А. Весніна.
20. ГЕРАСІМОВ С. В., засл. діяч мистецтва. Рибалки, 1930 р
21. ГЕРАСІМОВ С. В. Фронтовик, 1926 р.
22. ГЕРАСІМОВ С. В. Зимовий ранок, 1939 р.
23. ГЕРАСІМОВ С. В. В горах Кавказу, 1937 р.
24. ГРАБАР І. Е., засл. діяч мистецтва, орденоносець. Селяни-ходоки на прийомі у В. І. Леніна (1920 р.), 1939 р.
25. ГРАБАР І. Е. Автопортрет, 1939 р.
26. ГРАБАР І. Е. Портрет дочки, 1934 р.
27. ГРАБАР І. Е. Ранковий чай, 1939 р.
28. ГРАБАР І. Е. Ясний осінній вечір, 1923 р.
29. ГРЕКОВ М. Б. Платівська станиця, 1934 р.
30. ГУРВІЧ І. М. Карнавал в Центральному парку культури і відпочинку ім. О. М. Горького, 1939 р.
31. ДЕЙНЕКА А. А. Мати, 1932 р.
32. ДЕЙНЕКА А. А. Червонокрилий велетень, 1937.
33. ДЕЙНЕКА А. А. Дівчата в купелі, 1933 р.
34. ДЕЙНЕКА А. А. В обідню перерву, 1935 р.
35. ДЕНІСОВСЬКИЙ Н. Ф. В. І. Ленін і Й. В. Сталін у Смольному, 1940 р.
36. ДОРОХОВ К. Г. Дівчина в рожевому платті, 1939 р.
37. ДОРОХОВ К. Г. Перед стрибком, 1940 р.
38. ДОРОХОВ К. Г. Втузівка. (Студентка вищого технічного учбового закладу), 1937 р.
39. ЄВСТІГНЄЄВ І. В. На авіасвяті, 1937 р.
40. ЄФАНОВ В. П. В. М. Молотов, 1940 р.

41. ЄФАНОВ В. П. На новій батьківщині, 1938 р.
42. КОКОРІН А. В. Березень, 1939 р.
43. КОНЧАЛОВСЬКИЙ П. П., засл. діяч мист. Бузок, 1933 р.
44. КОНЧАЛОВСЬКИЙ П. П. Портрет піаніста Софроницького, 1934 р.
45. КОНЧАЛОВСЬКИЙ П. П. Індик та індички, 1939.
46. КОРОБОВ А. А. Школярі, 1939 р.
47. КОТОВ П. І. Стрілок тов. Простак, 1935 р.
48. КОТОВ П. І. Кози, 1935 р.
49. КОТОВ П. І. Жіночий портрет, 1938 р.
50. КРИЛОВ Н. П. Вантажні вози, 1935 р.
51. КРИМОВ Н. П. Стодола, 1926 р.
52. КРИМОВ Н. П. Тин, 1939 р.
53. КУДРЯВЦЕВ А. І. На Псковському озері.
54. КУКРИНІКСИ (КУПРІЯНОВ М. В., КРИЛОВ П. Н., СОКОЛОВ Н. А.). Втеча фабриканта, 1936—1937 р.
55. КУПРІН А. В. Вечір у Бахчисараї, 1933 р.
56. КУПРІН А. В. В Баку, 1931 р.
57. КУПРІН А. В. Натюрморт, 1931 р.
58. КУПРІН А. В. Село в Коломенському, 1933 р.
59. КУТАТЕЛАДЗЕ А. К. Серго Орджонікідзе в боротьбі за визволення Владикавказу. (Бій під Базоркіно), 1937 р.
60. ЛАНСЕРЕ Е. Е., академік малярства. Аул у Дагестані, 1926 р.
61. ЛАНСЕРЕ Е. Е. З начерку. Панно розмалювання Казанського Палацу, 1933—1934. Темпера.
62. МЄШКОВ В. Н., засл. діяч мист. Портрет В. Р. Менжинського, 1924 р.
63. МЄШКОВ В. Н. Портрет народного артиста СРСР І. М. Москвіна, 1932 р.
64. МОДОРОВ Ф. А. Канал Волга—Москва. Шлюза № 3, 1937 р.
65. НІССКІЙ Г. Г. На Далекому Сході, 1937 р.
66. НІССКІЙ Г. Г. Улов, 1938 р.

67. ОДІНЦОВ В. Г. Вибори до Верховної Ради, 1940 р.
68. ОРЛОВА В. А. Дощовий день, 1938 р.
69. ОСЬМЙОРКІН А. А. Кримський вечір, 1939 р.
70. ПІМЕНОВ Ю. І. Портрет у червоному, 1937 р.
71. ПІМЕНОВ Ю. І. В гарячу днину, 1939 р.
72. ПЛАСТОВ А. А. Колгоспні коні, 1939 р.
73. ПЛАСТОВ А. А. Колгоспний листоноша, 1940.
74. ПОКАРЖЕВСЬКИЙ П. Д. Чоловічий портрет, 1939 р.
75. ПОКАРЖЕВСЬКИЙ П. Д. Сванетія (в Грузії), 1939 р.
76. ПОПОВ А. Н. Човни рибалок в Амурській затоці, 1932 р.
77. ПОЧІТАЛОВ В. В. Материнство, 1939 р.
78. ПРАГЕР В. І. До коханого командира, 1940 р.
79. РЕШЕТНІКОВ Ф. П., орденоносець. В обозі челюскінців, 1937 р.
80. РОЖДЕСВЕНСЬКИЙ В. В. Зима, 1931 р.
81. РОМАДІН Н. М. Осінній пейзаж. 1936 р.
82. „ Відливають воду,
83. „ Тиха вода, 1939 р.
84. „ В гостиниці, 1939 р.
85. „ Морозний вечір, 1938 р.
86. „ Зима з воронами, 1940 р.
87. „ Весна, 1940 р.
88. „ Сірий день, 1937 р.
89. РУБІНШТЕЙН Д. І. Концерт у великому залі консерваторії, 1939 р.
90. РИБЧЕНКО Б. Ф. Етюди. Будівництво Палацу Рад, 1939 р.
91. РЯЖСЬКИЙ Г. Г. Портрет дівчини, 1932 р.
92. РЯЖСЬКИЙ Г. Г. Жіночий портрет, 1927 р.
93. РЯНГІНА С. В. Натюрморт, 1939 р.
94. САВІЦЬКИЙ Г. К. Перегони. Шкіц, 1940 р.
95. САВІЦЬКИЙ Г. К. Перегони. Шкіц, 1939 р.
96. САРІЯН М. С., народний художник вірменської ССР, орденоносець. Підчас відпочинку, 1930.

97. САРІЯН М. С. Плоди й овочі Ерівану, 1938 р.
98. САРІЯН М. С. Вулиця й ярик у Ашхабаді, 1934.
99. ТАРХОВ Д. М. Кімната, що в ній народився Й. В. Сталін, 1938 р.
100. ТИМОШЕНКО А. Я. Майбутні авіаконструктори, 1937 р.
101. ТУРЕЦЬКИЙ В. Г. Вечір на Волзі, 1938 р.
102. ФЕДОРОВ В. Ф. С. М. Кіров у Хібіногорську (1929), 1937 р.
103. ФЕЙГІН М. А. У зоопарку, 1939 р.
104. ФІНЕГОНОВ К. І. Чоловічий портрет. Етюд, 1939 р.
105. ФІНЕГОНОВ К. І. Чоловічий портрет. Етюд, 1939 р.
106. ЧЕРЕМНИХ М. М. „Стара Росія", Ілюстрація для твору М. Е. Салтикова-Щедріна, 1937 р.
107. ЧЕРНІЩЕВ Н. М. Дівчина з китицею, 1928 р.
108. ЩЕГАЛЬ Г. М. Пейзаж з морвиною, 1939 р.
109. ШТЕЙНФ М. Д. Портрет депутата Верховної Ради СРСР Героя Радянського Союзу М. М. Громова, 1937 р.
110. ШУРПІН Ф. С. 1919-ий рік, 1940 р.
111. ЕЙФЕРТ В. С. Московський дворик, 1937 р.
112. ЯКОВЛЄВ Б. Н. Крим. Ай-Петрі, 1928 р.
113. ЯКОВЛЄВ В. Н., орденоносець. Риби, 1933 р.
114. ЯНОВСЬКА О. Д. Дівчина в вінку, 1939 р.

ГРАФІКА, АКВАРЕЛЬ

115. БАБІЧ О. Е. Онежські рибалки, 1939., ліногр.
116. БАБІКОВ В. С., МАРКУЛОВ А. А. Арктика, 1939 р., ліногр.
117. БОЙМ С. С. Прощання народу з тілом В. І. Леніна, 1939 р., ліногр.
118. ВАРНОВИЦЬКА А. Н. Автопортрет, 1939 р., акв.
119. ВЛАДІМІРОВ В. Н. Вулиця в Солянчику, 1939., акв.
120. ВОІНОВ В. В. Яхт-клуб на Кіровських островах, 1937 р., офорт.
121. ВОЛКОВ Н. Н. Павільйон механізації на ВСХВ, 1939 р., акв.
122. ГЕРШТЕЙН С. І. Вхід Червоної Армії до Мінська в 1920 р., 1939 р., офорт.
123. ГОРЛОВ Д. В. 4 ілюстрації до кн. „Медведик Ричик", 1937 р., італ. олівець.
124. ГОРЛОВ Д. В. Вовки, з начерку.
    1. Лежачий вовк, 1939 р., олів.
    2. Вовк спить, 1939 р., олівець.
    3. Чухається, 1939 р., олівець.
125. ГОРЛОВ Д. В. Барс, 1939 р., вуголь.
126. ЗЄНКЕВИЧ Б. А. В лісі, 1939 р., вуголь.
127. ЗЄНКЕВИЧ Б. А. Ріка Воря, 1939 р., вуголь.
128. ЗЄНКЕВИЧ Б. А. Снопи, 1939 р., сангвіна.

129. ЗЄНКЕВИЧ Б. А. Листяний ліс, 1939 р., ч. олів. і бістр.
130. ДЕЙНЕКА А. А. Севастополь. „Динамо", 1934 р., акв. і гвеш.
131. ДОБРОВ М. А. Туркмен, 1939 р., краск. офорт.
132. ДОБРОВ М. А. Стежка до водопаду, 1936 р., офорт.
133. ДОБРОВ М. А. Чистять коні, 1934 р., офорт.
134. КАНЄВСЬКИЙ А. М. Тарусса, 1939 р., акв.
135. КАНЄВСЬКИЙ А. М. Тарусса, 1939 р.
136. КАНЄВСЬКИЙ А. М. Тарусса, 1939 р., акв.
137. КАПЛУН А. В. Човноверф. Ленінград, 1938 р., офорт.
138. КАРДОВСЬКИЙ Д. Н., засл. діяч мист. Зимові розваги на селі, 1938 р., акв.
139. КАРДОВСЬКИЙ Д. Н. Гоголівські типи, 1939, акв.
140. КІБРІК Е. А. 4 ілюстрації для кн. „Тіль Уленшпігель".
141. КЛЕМЕНТІЄВА К. А. Мати, 1940 р. літогр.
142. КОНСТАНТІНОВ Ф. Д. Діти на прогулянці, 1939 р., грав. на дер.
143. КРАВЧЕНКО А. І., засл. діяч мист. Страдіварій в своїй майстерні, 1926 р., грав. на дер.
144. КРАВЧЕНКО А. І. Мавзолей В. І. Леніна, 1933, грав. на дер.
145. КРАВЧЕНКО А. І. Портрет А. С. Пушкіна, 1937 р., грав. на дер.
146. КУКРИНІКСИ (КУПРІАНОВ М. В., КРИЛОВ П. Н., СОКОЛОВ Н. А.). Ілюстрації до казок М. Е. Салтикова-Щедріна, 1939 р., туш.
147. КУЛІКОВА З. В. Дорога до Афра-Сіар, 1939, офорт.
148. КУТАТЕЛАДЗЕ Б. Е. Орджонікідзе і Кіров на північному Кавказі, 1938 р., краск. офорт.
149. ЛЬВОВ П. І. Останкінський двірець, 1938 р., літогр.

150. МАТОРІН М. В. Й. В. Сталін, 1938 р., ліноґрав.
151. МАТОРІН М. В. Ніч на Волзі, 1939 р., ліногр.
152. МОГІЛЕВСЬКИЙ А. П. Зима в Абрамцеві, 1939 р., акв.
153. МООР Д. С., засл. діяч мистецтва. 10 ілюстрацій для книги Барбюса „В огні" туш.
154. МОРОЗОВА Е. Г. Верблюд, 1940 р., офорт.
155. МОРОЗОВА Е. Г. Ослик, 1940 р., офорт.
156. ОВСЯННІКОВ Л. Ф. В. І. Ленін, 1938 р., офорт.
157. ПАВЛОВ І. Н., засл. діяч мист. Сталіно. Ніч, 1937 р., ліноґрав.
158. ПАВЛОВ І. Н. Нафтовози, 1939 р., ліноґрав.
159. ПАВЛОВ І. Н. К. Маркс, 1940 р., грав. на дереві.
160. ПАВЛОВ Н. А. Виступ В. І. Леніна на І Конференції фабзавмісцевкомів у 1917 р., 1939., офорт.
161. ПІКОВ М. І. 2 ілюстрації для кн. „Давід Сасунський", 1940 р., краск. гравюра.
162. ПОЛЯКОВ М. І. Й. В. Сталін у О. М. Горького, 1939 р., краск. грав.
163. РАДЛОВ Н. Е. Поляново, 1939 р., акв.
164. РАДЛОВ Н. Е. Поляново, 1939 р., акв.
165. РОМОДАНОВСЬКА А. А. Таджикський дворик, 1939 р., акв.
166. СОКОЛОВ В. І. Іней 1938 р., ліногр.
167. СОКОЛОВ В. І. Карелія, 1939 р., ліногр.
168. СОКОЛОВ І. А. Кузьмінки, 1938 р., ліногр.
169. СОКОЛОВ Я. М. Виробнича нарада в колгоспі, 1939 р., офорт.
170. СТАРОНОСОВ П. Н. Ілюстрації до книги П. М. Керженцева: В. І. Ленін, 1935 р. Гравюра на дереві.
171. СТАРОНОСОВ П. Н. Північний пейзаж, 1938, ліногр.
172. СТАРОНОСОВ П. Н. Нове місто в тайзі, 1939 р., ліногр.

173. СУВОРОВ А. А. Ілюстрації для повісті А. С. Пушкіна „Станційний наглядач", 1936 р. Автолітогр.
174. СУВОРОВ А. А. А. С. Пушкін перед дуелью, 1935 р., грав. на дер.
175. СУВОРОВ А. А. Супер-обгортка для збірки творів П. Беранже, 1934 р., грав. на дереві.
176. ТАРАЛАНОВ Л. І. Серебряницька наб., 1939, офорт.
177. ТІТОВ І. Ф. Будинок М. Ю. Лермонтова в П'ятигорську, 1940 р., акватінта.
178. ГІТОВ І. Ф. Барухана. Батумі, 1940 р. Акват.
179. УЛЯНОВ Н. П., засл. діяч мист. А. С. Пушкін за робочим столом, 1936 р., грав.
180. ФАВОРСЬКИЙ В. А., засл. діяч мист. Ілюстрація до книги „Джангр" (Калмицький епос), грав. на дереві.
181. ФОНВІЗІН А. В. Портрет засл. арт. М. І. Бабанової в ролі Діани („Собака на сіні"), 1939 р., акв.
182. ФОНВІЗІН А. В. Портрет засл. арт. Е. Д. Круглікової, 1939 р., акв.
183. ФОНВІЗІН А. В. Портрет нар. арт. УзССР Тамари Ханум, 1939 р., акв.
184. ФОНВІЗІН А. В. Портрет засл. арт. Д. В. Зеркалової, 1940 р., акв.
185. ФОНВІЗІН А. В. Портрет засл. арт. Д. В. Зеркалової , 1940 р., акв.
186. ШЕВЕРДЯЄВ Н. А. На будівництві Палацу Рад, 1939 р., офорт.
187. ШОР С. М. Жіночий портрет, 1939 р., офорт.
188. ШОР С. М. Й. В. Сталін у молодості, 1937 р., офорт.
189. ЮДОВІН С. Б. Аврора на Неві в Жовтневі дні, 1936 р., грав. на дер.
190. ЮДОВІН С. Б. Ілюстрація для книги Бергельсона „Біля Дніпра", 1939 р., офорт.

ІЛЮСТРАЦІЇ

В. М. БАКШЕЄВ. Весняний день

С. В. ГЕРАСІМОВ. В горах Кавказу

І. Е ГРАБАР. Селяни-ходоки на прийомі у В. І. Леніна

А. А. ДЕЙНЕКА. Мати

В П. ЄФАНОВ. На новій батьківщині

А. А. ПЛАСТОВ. Колгоспні коні

Г. К. САВІЦЬКИЙ. Перегони

М. С. САРІЯН. Вулиця й арик у Ашхабаді

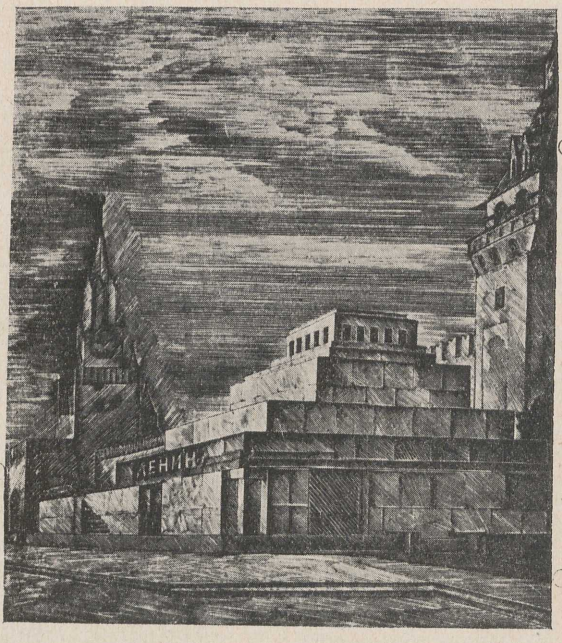

А. І. КРАВЧЕНКО. Мавзолей В. І. Леніна
Грав. на дер.

Д. С. МООР. Ілюстрація для книги Барбюса „В огні“. Туш

Е. Г. МОРОЗОВА. „Ослик“. Офорт

Н. П. УЛЯНОВ. А. С. Пушкін за робочим столом

157